

УДК 811.111'38:22(045)

**ЕКОКОНЦЕПТ ШЛЯХ ДО ВІРИ
В АНГЛОМОВНІЙ КНИЗІ БУТТЯ:
НАРАТИВНИЙ АСПЕКТ**

О.О. Жихарева, канд. філол. наук (Київ)

Статтю присвячено встановленню особливостей реалізації екоконцепту ШЛЯХ ДО ВІРИ в англomовному біблійному дискурсі книги Буття в контексті екології стосунків людини і Бога. Екоконцепт ШЛЯХ ДО ВІРИ розглядається у статті як кластерне утворення, представлене у концептуальному просторі біблійного дискурсу концептами-складниками: ШЛЯХ, ВИПРОБУВАННЯ та ВІРА, експлікованих відповідними концептуальними дескрипторами РУХ ШЛЯХОМ, ОБРЕТІННЯ ВІРИ та ПОДОЛАННЯ ВИПРОБУВАНЬ в оповідній послідовності подій як етапів проходження шляху.

Ключові слова: біблійний дискурс, екоконцепт, кластерний концепт, концептуальні дескриптори, наративні події, шлях до віри.

Жихарева Е.А. Экоконцепт ПУТЬ К ВЕРЕ в англоязычной книге Бытие: нарративный аспект. Статья посвящена установлению особенностей реализации экоконцепта ПУТЬ К ВЕРЕ в англоязычном библейском дискурсе книги Бытие в контексте экологии отношений человека и Бога. Экоконцепт ПУТЬ К ВЕРЕ рассматривается в статье как кластерное образование, представленное в концептуальном пространстве библейского дискурса концептами-составляющими: ПУТЬ, ИСПЫТАНИЕ и ВЕРА, эксплицированными соответствующими концептуальными дескрипторами ДВИЖЕНИЕ ПО ПУТИ, ОБРЕТЕНИЕ ВЕРЫ и ПРЕОДОЛЕНИЕ ИСПЫТАНИЙ в повествовательной последовательности событий как этапов прохождения пути.

Ключевые слова: библейский дискурс, экоконцепт, кластерный концепт, концептуальные дескрипторы, наративные события, путь к вере.

Zhykhareva O.O. The ecoconcept PATH TO FAITH in English Genesis: A narrative perspective. This paper focuses on the specificity of the PATH TO FAITH ecoconcept manifestation in English biblical discourse of Genesis in the context of “people and God” ecology of relations. Structurally, the ecoconcept PATH TO FAITH is viewed as a composite cluster represented in the conceptual space of biblical discourse by such concept components as: PATH, TRIAL and FAITH, actualized in the narrative sequence of events as the path stages through the concept descriptors MOVEMENT ALONG THE PATH, FINDING FAITH, and OVERCOMING TRIALS.

Key words: biblical discourse, ecoconcept, cluster concept, conceptual descriptors, narrative events, path to faith.

Когнітивно-дискурсивна парадигма сучасного мовознавства спрямована, серед іншого, на дослідження концепту як ментальної структури свідомості у контексті забезпечення мовленнєвої діяльності людини (Л.І. Белехова, О.Л. Бессонова, С.А. Жаботинська, О.І. Морозова, А.М. Приходько та інші). Це пояснює ключову позицію концепту як об'єкта аналізу у термінах різних лінгвістичних підходів: онтологічного (М.М. Болдирев, С.А. Жаботинська, О.С. Кубрякова, R. Langacker, G. Lakoff), логіко-семантичного (Н.Д. Арутюнова, О.Л. Бес-

сонова), лінгвопоестологічного (Л.І. Белехова, О.П. Воробйова, В.Г. Ніконова, М. Freeman), дискурсивного (А.П. Мартинюк, О.І. Морозова, М.В. Нікітін, І.С. Шевченко) тощо.

Концепти ВІРА та ШЛЯХ були об'єктом лінгвістичного аналізу в різних типах дискурсу. Так, концепт ВІРА, поряд з концептом БОГ, розглядалися у контексті релігійного дискурсу [7; 8], у тому числі християнського [6], православного і протестантського [1], зокрема у зіставленні з концептом НЕВІРА [13], в аспекті національної специфіки його

вербалізації [14]. Концепт ШЛЯХ вивчався в лінгвокогнітивному та етнолінгвістичному ракурсах [10], як концепт-міфологема [9] та біблійна метафора [3] в різних мовних картинах світу, зокрема російській та українській [4; 11]. В українській культурі концепт ШЛЯХ лежить у площині “людина – простір”. Шлях – як частина природного простору “виводить людину за його межі, у простір новий, безмежний, небезпечний” [11, с. 17–18].

Звідси, актуальність цієї статті визначається необхідністю більш детального дослідження екоконцептів за їх актуалізації у різних типах дискурсу, у тому числі біблійному, що спрямовується сучасною тенденцією мовознавства до концепту як об’єкту лінгвістичного аналізу. Зважаючи на те, що дослідницький акцент у сфері когнітології “зміщується від аналізу одиничних концептів до розгляду концептуальних опозицій, гештальтних або складно структурованих концептів, а також систем концептів” [5, с. 113], на перший план виходять складні концепти, такі як ШЛЯХ ДО ВІРИ. Подібні концепти тлумачаться як кластерні [там само, с. 113], оскільки не мають однослівного імені і актуалізуються за допомогою своїх складників – тут концептів-складників ШЛЯХ, ВІРА та ВИПРОБУВАННЯ, унаочнюючи певні ознаки базового концепту, актуалізованого в повістуванні в комбінації відповідних концептуальних дескрипторів – *ПУХ ШЛЯХОМ, ОБРЕТІННЯ ВІРИ та ПОДОЛАННЯ ВИПРОБУВАНЬ*. Вони сприймаються “як певна ментальна єдність, в імені якої деякі концептуальні ознаки експлікуються, у той час як інші залишаються імплікованими” [2, с. 58].

В англomовному біблійному дискурсі перші два концептуальні складники експліковані в імені зазначеного цілісного концепту, виокремлення якого, з одного боку, мотивується специфікою біблійного дискурсу, спрямованого на підтвердження істинності віри в Бога, а з іншого, специфікою концепту ШЛЯХ / РАТН, яка полягає у його властивості метафорично відтворювати у біблійних текстах “образ дій людини і її моральні норми поведінки” [12, с. 958] у термінах правильно обраного шляху через подолання перешкод. Тому екоконцепт ШЛЯХ ДО ВІРИ в аналізованих біблійних нараціях специфікується і набуває вигляду: ШЛЯХ

ДО ВІРИ ЧЕРЕЗ ВИПРОБУВАННЯ. Таким чином, шлях до віри передбачає осягнення Бога на життєвому шляху завдяки низці випробувань і належить до концептотеми «людина і Бог». *Концептотема* є системною одиницею біблійного повістування, де відтворюється динамічний розвиток екоконцептів в певних біблійних ситуаціях, нараціях, окремих оповідних подіях, підтверджуючи наявність екологічної складової у структурі Біблії. *Екоконцепт* у нашому дослідженні визначається як ментальна одиниця, яка за допомогою певних концептуальних дескрипторів відображає екологічну складову концептотеми, виражаючись у дискурсі вербально. *Концептуальні дескриптори* – схемні поширювачі екоконцепту, за допомогою яких конкретна концептотема втілюється у біблійному повістуванні.

Мета статті – встановити особливості актуалізації екоконцепту ШЛЯХ ДО ВІРИ в англomовному біблійному дискурсі. Поставлена мета зумовлює необхідність розв’язання таких завдань: 1) розкрити зміст екоконцепту ШЛЯХ ДО ВІРИ; 2) з’ясувати специфіку формування екоконцепту ШЛЯХ ДО ВІРИ в англійській мові; 3) виявити складники смислової структури екоконцепту ШЛЯХ ДО ВІРИ в англomовній книзі Буття. Об’єктом дослідження слугує екоконцепт ШЛЯХ ДО ВІРИ в англomовній книзі Буття, а предметом – його актуалізація у повістуванні про Авраама (Аврама). Матеріалом дослідження слугує англomовна авторизована версія Біблії короля Якова [18].

Повістування про Авраама (Аврама), де розкривається зміст екоконцепту ШЛЯХ ДО ВІРИ, структурно побудоване як подорож головного героя на пошуки обіцяної землі у книзі Буття, якого спрямовує Бог, і складається з одинадцяти глав (Гл. 12–22) [18], має завершену динамічну нарративну організацію, де простежуємо декілька тематичних ліній, які складають один сюжет, в якому розгортається екоконцепт ШЛЯХ ДО ВІРИ.

Зазначений екоконцепт марковано у тексті топонімічними назвами міст (Haran, Sichern, Sodom, Gomorrah тощо), країн (Canaan, Egypt), гори (Moriah), діброви (Moreh), які вказують на перебування персонажа в тому чи іншому місці. Змістовно кожен етап шляху структурується подіями з жит-

тя головного героя у його пошуку здійснення обіцянок, окреслених Богом на початку повісткування. Ці події пов'язані: 1) з шляхом до обіцяної Богом землі (*unto a land that I will shew thee*); 2) з очікуванням щодо народження нащадків (*will make of thee a great nation; make thy name great; thee shall all families of the earth be blessed*) та 3) з Божим благословенням Авраама і через нього народу Божого (*will bless thee; thou shalt be a blessing*). Тема зазначених обіцянок розкривається поступово. Тематичною домінантою цього фрагменту є мотив благословення: «благословляться в тобі всі племена землі» (*in thee all familieth of the earth be blessed*). Авраам повинен був бути зразком для усіх інших народів як їх родоначальник, на що також вказує сема 'спільний прабатько, засновник роду' ('*common ancestor, common progenitor*') у лексемі *family* (сім'я), що тлумачиться як група людей, що походить від спільного прабатька (*a group descended from a common ancestor* [16]) чи як множина осіб, які вважаються нащадками засновника роду (*all those persons considered as descendants of a common progenitor* [17]).

Отже, ШЛЯХ ДО ВІРИ, актуалізований у цьому повістванні, розкриває концепт-складник ШЛЯХ через такі оповідні етапи: "початок шляху", "обрання шляху" і "мета шляху". Бог обирає Авраама (таким було ім'я Авраама до того, як Бог склав із ним заповіт) для виконання обіцянок, які були зазначені вище. Головний герой повинен був вийти зі свого дому у місті Харан, що маркує початок шляху, і увійти до землі Ханаан, на що вказують дієслова руху: *departed, departed out of, had gotten in, went forth to go into, came, passed through, journeyed, going on* – у детальному описі цієї подорожі: "4. *So Abram departed, as the LORD had spoken unto him; and Lot went with him: and Abram was seventy and five years old when he departed out of Haran. 5. ... they had gotten in Haran; and they went forth to go into the land of Canaan; and into the land of Canaan they came. 6. And Abram passed through the land unto the place of Sichem, unto the plain of Moreh*" (Gen 12: 4–6), і далі "*And Abram journeyed, going on still toward the south*" (Gen 12: 9). У наведених фрагментах вбачаємо реалізацію концептуальної схеми: ШЛЯХ ДО ВІРИ Є ПОСЛУХ. Авраам без будь-

яких заперечень, покійно вийшов зі своєї землі (*Get thee out of thy country*), пішов від родини і батька свого (*from thy kindred, and from thy father's house*), узяв свою дружину (*Abram took Sarai his wife*), племінника (*Lot his brother's son*) і усе, що надбав (*all their substance that they had gathered*), а прибувши до краю, про який казав Господь, на знак подяки (*called upon the name of the LORD*) збудував жертовника (*there builded he an altar unto the LORD*). Таким чином, виповнилася перша обіцянка Господа – надання Авраму землі (*Unto thy seed will I give this land*).

Безперечно, що шлях – це процес, і найчастіше рухатися доводиться через перепони, які необхідно подолати. Тому продовження повісткування регулює концептуальний дескриптор (ПО)ДОЛАННЯ ВИПРОБУВАНЬ, який актуалізується в концепт-складнику ВИПРОБУВАННЯ через такі події: "голод", "обман", "непорозуміння між пастухами", "народження Ізмаїла", "гостинність".

Аврам через випробування голодом повинен був піти до Єгипту, щоб там перечекаати, поки закінчиться голод: "*And there was a famine in the land: and Abram went down into Egypt to sojourn there*" (Gen 12: 10). Тут йому, щоб запобігти власної смерті, довелося віддати дружину до дому фараона (*the woman was taken into Pharaoh's house*), видавши її за свою сестру і, таким чином, відступивши від Божого веління (народження нащадків): "12. *Therefore it shall come to pass, when the Egyptians shall see thee, that they shall say, This is his wife: and they will kill me, but they will save thee alive. 13. Say, I pray thee, thou art my sister: that it may be well with me for thy sake; and my soul shall live because of thee*" (Gen 12: 12–13). Тому, щоб захистити Авраама, Господь вразив фараона великими виразками: "*And the LORD plagued Pharaoh and his house with great plagues because of Sarai Abram's wife*" (Gen 12: 17), що дозволило визволити його дружину Сару. Подорожуючи далі на південь і оселившись у місті Герар краю Ханаанського, де царював цар Авімелех, Аврам вдруге виставляє Сару своєю сестрою: "*And Abraham said of Sarah his wife, She is my sister: and Abimelech king of Gerar sent, and took Sarah*" (Gen 20: 2), щоб самому не постраждати від людей того краю: "*they will slay me for my wife's*

sake” (Gen 20: 11). Його обман навів гріх на царство Авімелеха: “*What hast thou done unto us? and what have I offended thee, that thou hast brought on me and on my kingdom a great sin?*” (Gen 20: 9) і знову не обійшлося без втручання Господа, інакше б не виконалося Його благословення. Звідси висновок про те, що ОБМАН Є ГРІХОВОЮ ПЕРЕШКОДОЮ на шляху Аврама, що завадило здійсненню Божого благословення.

Водночас, пізніше, у низці суперечок Аврам (Авраам) декілька разів поспіль вчинив справедливо. Першого разу він передав право вибору Лоту, відмовившись від сварки між ними, на що вказують вислови: “*Let there be no strife*” (Gen 13: 8), “*if thou wilt take the left hand, then I will go to the right; or if thou depart to the right hand, then I will go to the left*” (Gen 13: 9). Іншого разу, склав угоду з Авімелехом стосовно суперечок щодо криниці, яку відняли раби Авімелеха: “*And Abraham took sheep and oxen, and gave them unto Abimelech; and both of them made a covenant*” (Gen 21: 27), і посадив гай на подяку Богові “*And Abraham planted a grove in Beersheba, and called there on the name of the LORD, the everlasting God*” (Gen 21: 33). Таким чином, Авраам знову відкрився Богові.

Випробовуючи Аврама, Господь увесь час відкладав свою обіцянку про народження у нього сина, через якого мав далі множитися обраний Богом народ ізраїльський. Звісно, це відбивалося на емоційному стані Аврама, який почував себе пригніченим, впадаючи у відчай і сумніви, наприклад: “*Fear not, Abram*” (Gen 15: 1), “*And Abram said, Lord GOD, what wilt thou give me, seeing I go childless?*” (Gen 15: 2), “*thou hast given no seed*” (Gen 15:3). Проте весь цей час Господь зміцнював Аврама як надійний щит (*shield*) і винагорода (*reward*): “*I am thy shield, and thy exceeding great reward*” (Gen 15: 1). При цьому Господь постійно підтверджував свою обіцянку про те, що потомство Аврама буде таким численним, як зорі на небі: “*4. he that shall come forth out of thine own bowels shall be thine heir 5. And he brought him forth abroad, and said, Look now toward heaven, and tell the stars, if thou be able to number them: and he said unto him, So shall thy seed be*” (Gen 15: 4–5), і тому необхідно мати витримку і чекати. Аврам повірив у Господа

і його замисел, що прирівнювалося до праведності: “*And he believed in the LORD; and he counted it to him for righteousness*” (Gen 15: 6), тобто “Бог поставив тоді Аврама на шлях віри” [15].

Наступна подія на шляху Аврама до віри, пов’язана з “народженням Ізмаїла”, виражає його недовіру Богові і, відповідно, непослух. Прислухавшись до голосу дружини “*And Abram hearkened to the voice of Sarai*” (Gen 16:2), а не Бога, Аврам обрав інший шлях ніж очікування – він пішов до невільниці, яка народила йому сина. “Невірність в особистому житті Аврама і Сарі вилилася в їх потомстві у страшні братовбивчі конфлікти. Два споріднені народи: ізмаїльтяни й ізраїльтяни завжди ворогували між собою” [15]. Отже, концептуальний дескриптор (ПО)ДОЛАННЯ ВИПРОБУВАНЬ набуває у цьому контексті ознак вибору і невірності.

Свою відданість Господу Авраам підтверджує, коли виявляє гостинність до Янголів, які прийшли засвідчити, що через рік у Сарі народиться довгоочікувана дитина “*I will certainly return unto thee according to the time of life; and, lo, Sarah thy wife shall have a son*” (Gen 18: 10) як виконання Божої обіцянки щодо нащадків Авраама. Про це свідчить його поведінка: вибіг їх зустріти (*he ran to meet them*), вклонився їм (*bowed himself toward the ground*), попросив їх залишитися на знак їх милості (*if now I have found favour in thy sight, pass not away*), приніс води для поливання ніг і запросив відпочити (*wash your feet, and rest yourselves under the tree*), дав шматок хліба, щоб підтримати їх (*And I will fetch a morsel of bread, and comfort ye your hearts*). “Це була зустріч істинної віри з Богом. Божа присутність у домі Авраама ознаменувалася обіцянкою про народження сина” [15]. Отже, концептуальний дескриптор (ПО)ДОЛАННЯ ВИПРОБУВАНЬ набуває у цьому контексті ознак поваги та вірності.

Одною з важливих подій на шляху було встановлення заповіту Господа з Аврамом: про забезпечення землею “*the LORD made a covenant with Abram, saying, Unto thy seed have I given this land*” (Gen 15: 18) і про нащадків “*And I will make my covenant between me and thee, and will multiply thee exceedingly*” (Gen 17: 2), “*As for me, behold, my covenant is with thee, and thou shalt be a father*

of many nations” (Gen 17: 4). Для здійснення цих обіцянок Авраму треба було бути бездоганим (*be thou perfect*): “*I am the Almighty God; walk before me, and be thou perfect*” (Gen 17: 1). Як доказ, він змінює ім’я Аврам на Авраам, що означає батько багатьох народів (*a father of many nations*): “*Neither shall thy name any more be called Abram, but thy name shall be Abraham; for a father of many nations have I made thee*” (Gen 17: 5). За допомогою повтору словосполучень *exceeding fruitful* (дуже плідний) та *make nations* (творити народи) знову підтверджується, що Господь додержується своїх обіцянок: “6. *And I will make thee exceeding fruitful, and I will make nations of thee, and kings shall come out of thee.* 7. *And I will establish my covenant between me and thee and thy seed after thee in their generations for an everlasting covenant, to be a God unto thee, and to thy seed after thee*” (Gen 17: 6–7), тому вимагає і від Авраама дотримуватися заповіді: “9. *And God said unto Abraham, Thou shalt keep my covenant therefore, thou, and thy seed after thee in their generations.* 10. *This is my covenant, which ye shall keep, between me and you and thy seed after thee*” (Gen 17: 9–10), оскільки через його помилки здійснення благословення постійно відкладається. Отже, концептуальний дескриптор (ПО)ДОЛАННЯ ВИПРОБУВАНЬ висвітлює у цьому контексті ознаки дотримання, виконання заповіді, покірності Господу і підтвердження благословення.

Актуалізований у біблійному дискурсі концепт-складник ВИПРОБУВАННЯ завдяки зазначеним оповідним подіям набуває імплікацій терпіння, очікування, вірності, що дозволяє вивести такі концептуальні схеми, які розкривають ключовий екоконцепт ШЛЯХ ДО ВІРИ: ШЛЯХ ДО ВІРИ Є ПРАВЕДНІСТЬ, ШЛЯХ ДО ВІРИ Є ТЕРПІННЯ, ШЛЯХ ДО ВІРИ Є ДОЛАННЯ ТРУДНОЦІВ та ШЛЯХ ДО ВІРИ Є ВИБІР, асоціюючи його з випробуваннями, як це зазначається й у книзі Буття: “*And it came to pass after these things, that God did tempt Abraham*” (Gen 22: 1).

Концепт ВІРА як складник екоконцепту ШЛЯХ ДО ВІРИ актуалізується завдяки концептуальному дескриптору ОБРЕТІННЯ ВІРИ у кульмінаційній оповідній події “жертвоприношення

сина”. Для виконання слова Бога про жертвоприношення одинака Ісака (*Take now thy son, thine only son Isaac, offer him for a burnt offering*) Аврааму необхідно було знову пройти певний шлях, щоб виконати слово Боже і довести свою віру – йти до гори, куди Авраам із сином йшли три дні, де повинно було відбутися жертвоприношення. Рух цим шляхом маркують дієслова руху: *get into, went unto, go yonder, come again, went, came to* – у виразах: *get thee into the land of Moriah; went unto the place of which God had told him; I and the lad will go yonder and worship, and come again to you; they went both of them together; they came to the place which God had told him of.*

Авраам, підкорюючись Богові, виконав усе необхідне для жертвоприношення: узяв сина, дрова для всеспалення (*a burnt offering*) і ножа, запалив вогонь, але для цього ритуалу бракувало жертви. На питання Ісака про ягня на спалення “*Behold the fire and the wood: but where is the lamb for a burnt offering?*” (Gen 22: 7), Авраам відповів, що Господь сам вибере собі ягня: “*God will provide himself a lamb for a burnt offering*” (Gen 22: 8). Таким чином, цим висловом імплікується, що Авраам повністю віддався Богу, повіривши Йому. І в той момент, коли він був готовий виконати Божу волю, тобто принести у жертву власного сина: “*And Abraham stretched forth his hand, and took the knife to slay his son*” (Gen 22:10), з’явився Янгол, який зупинив його. Слова Янгола (*fearest God* – боїшся Бога, *not withheld thy son* – не пожалів свого сина, *thine only son* – твого єдиного сина) підтвердили віру Авраама, який був готовий пожертвувати своєю єдиною цінністю – єдиним сином: “*And he said, Lay not thine hand upon the lad, neither do thou any thing unto him: for now I know that thou fearest God, seeing thou hast not withheld thy son, thine only son from me*” (Gen 22: 12).

Бог не бажав смерті Ісака, крім того, через нього повинна була виконатися обіцянка щодо розмноження нащадків, тому замість нього надав овна, якого Авраам побачив у гущавині: “*And Abraham lifted up his eyes, and looked, and behold behind him a ram caught in a thicket by his horns: and Abraham went and took the ram, and offered him up for a burnt offering in the stead of his son*”

(Gen 22: 13). Отже, концептуальний дескриптор **ОБРЕТІННЯ ВІРИ** набуває у цьому контексті ознак виконання слова Божого, покірності Господу, а стрижневою стає концептуальна схема **ОБРЕТІННЯ ВІРИ Є ЖЕРТВА**.

Для того, щоб пройти шлях до віри, Аврааму необхідно було дотримуватися слова Божого (*thou hast obeyed my voice*), прямувати дорогою праведності, оскільки таким є Господь, який виконує свої благословення, це підкреслюється повторами благословень у завершенні оповідної події “*жертвоприношення сина*”: “16. *And said, By myself have I sworn, saith the LORD, for because thou hast done this thing, and hast not withheld thy son, thine only son: 17. That in blessing I will bless thee, and in multiplying I will multiply thy seed as the stars of the heaven, and as the sand which is upon the sea shore; and thy seed shall possess the gate of his enemies; 18. And in thy seed shall all the nations of the earth be blessed; because thou hast obeyed my voice*” (Gen 22: 16–18). Божа клятва (*By myself have I sworn*), що благословення відтвориться через віру у нащадках Авраама, акцентується гіперболічними образними порівняннями (*multiply thy seed as the stars of the heaven* – розмножу потомство твоє, немов зірки небесні, *as the sand which is upon the sea shore* – немов пісок на березі моря, *thy seed shall all the nations of the earth be blessed* – поблагословляться усі народи землі через твоє сім’я). “Вчинок Авраама слугував йому благословенням. Бог із клятвою проголосив Свою обіцянку, що стосувалася не тільки самого Авраама, а і його семені, в якому отримають благословення усі народи землі” [15].

Зміцнення віри, якої вимагав Господь, відбито у концептуальних схемах: **ШЛЯХ ДО ВІРИ Є ЗДІЙСНЕННЯ СЛОВА БОЖОГО, ШЛЯХ ДО ВІРИ Є ВИКОНАННЯ СЛОВА БОЖОГО, ШЛЯХ ДО ВІРИ Є БЛАГОСЛОВЕННЯ БОЖЕ**.

Отже, концепт **ШЛЯХ ДО ВІРИ** узагальнює циклічний процес, протягом якого людина то піднімається нагору, ідучи шляхом віри, то щоразу, роблячи помилку, спускається униз, залишаючи шлях віри, щоб виправитись і знову довіритись Богу. Основний мотив розповіді – “зустріч Бога з людиною”, де повісткування “будується більшою мірою на розмовах Бога з Авраамом, ніж на простому

викладенні ходу подій” [12, с. 25–26]. Тому під час аналізу мовних засобів позначення випробування, описаного у досліджуваному повістванні, були висвітлені певні моральні норми поведінки людини, якими вказувалося на те, яким шляхом варто йти і чи правильно він був обраний, щоб виконалися Божі благословення.

Наративний аспект актуалізації концепту **ШЛЯХ ДО ВІРИ** в англomовному біблійному дискурсі висвітлює динамічний, поетапний характер його відтворення в книзі Буття. Дискурсивне втілення досліджуваного екоконцепту через його концептуальні складники (**ШЛЯХ, ВИПРОБУВАННЯ, ВІРА**), деталізовані певними наративними подіями та позначені відповідними концептуальними дескрипторами, має завершений характер і відповідає етапам проходження шляху (“*обрання шляху*”, “*початок шляху*” і “*мета шляху*”, “*голод*”, “*обман*”, “*гостинність*”, “*непорозуміння між пастухами*”, “*народження Ізмаїла*”, “*жертвоприношення сина*”). Простежується тенденція розгортання та інтеграції низки концептуальних схем, поєднаних ключовим екоконцептом **ШЛЯХ ДО ВІРИ: ШЛЯХ ДО ВІРИ Є ПОСЛУХ, ШЛЯХ ДО ВІРИ Є ПРАВЕДНІСТЬ, ШЛЯХ ДО ВІРИ Є ТЕРПІННЯ, ШЛЯХ ДО ВІРИ Є ДОЛАННЯ ТРУДНОЩІВ, ШЛЯХ ДО ВІРИ Є ВИБІР, ШЛЯХ ДО ВІРИ Є ВИКОНАННЯ СЛОВА БОЖОГО, які на завершення повісткування актуалізуються схемами ШЛЯХ ДО ВІРИ Є ЗДІЙСНЕННЯ СЛОВА БОЖОГО, ШЛЯХ ДО ВІРИ Є БЛАГОСЛОВЕННЯ БОЖЕ**.

Перспективним у межах розглянутої проблематики видається дослідження реалізації в англomовному біблійному дискурсі екоконцепту **ШЛЯХ ДО ПРАВЕДНОСТІ**.

ЛІТЕРАТУРА

1. Балашова Е.Ю. Семантико-когнитивный анализ средств концентрированной апелляции к концепту *ВЕРА / FAITH* / Е.Ю. Балашова // Известия Саратовского университета. Новая серия. Серия Филология. Журналистика. – 2010. – Вып. 2. – Том 10. – С. 39–42.
2. Воробйова О.П. Концептологія в Україні: здобутки, проблеми, прорахунки / О.П. Воробйова // Вісник КНЛУ. Серія “Філологія”. – 2011. – Том 14, № 2. – С. 53–64.
3. Дубровська І.Б. Метафоризація концепта «життя» у Псалмах / І.Б. Дубровська //

- Науковий вісник Херсон. держ. ун-ту. Серія: Лінгвістика. – 2005. – Вип. 2. – С. 352–355. 4. Дрыга С.Г. Концепт «ПУТЬ» в русской языковой картине мира : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.01 “Русский язык” / С.Г. Дрыга. – Ставрополь, 2010. – 23 с. 5. Изотова Н.П. Репрезентация кластерного концепту ШЛЯХ ДО СЛАВИ кризь призму взаємодії його складників (на матеріалі англословної біографічної прози ХХ століття) / Н.П. Изотова // Вісник ЖДУ імені Івана Франка. – 2010. – Вип. 51. – С. 113–117. 6. Казнина Е.Б. Концепт *ВЕРА* в диалогическом христианском дискурсе : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.01 / Елена Борисовна Казнина. – Москва, 2004. – 249 с. 7. Карасик В.И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс / В.И. Карасик. – Волгоград : Перемена, 2002. – 477 с. 8. Кислянская Е.А. Структурно-семантические особенности универсальных концептов в англоязычном религиозном дискурсе (на материале текста Библии) : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04 / Евгения Анатольевна Кислянская. – Тула, 2010. – 190 с. 9. Колесник О.С. Lingual representation of the mythic concept WAY / О.С. Колесник // Вісник Луган. нац. ун-ту імені Т.Г. Шевченка. – 2014. – Вип. 3 (286). – С. 81–89. 10. Пальчевська О.С. Концепт ШЛЯХ в англійській, французькій та українській мовах: лінгвокогнітивний та етнолінгвістичний ракурси : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. филол. наук : спец. 10.02.15 “Загальне мовознавство” / О.С. Пальчевська. – Донецьк, 2006. – 20 с. 11. Радзієвська Т.В. Концепт шляху в українській мові: поєднання ідей простору і руху / Т.В. Радзієвська // Мовознавство. – 1997. – № 4/5. – С. 17–26. 12. Словарь библейских образов / Л. Райкен, Дж. Уилхойт, Т. Лонгман. – СПб. : Библия для всех, 2008. – 1423 с. 13. Талапова Т.А. Концепт «ВЕРА/НЕВЕРИЕ» в русской языковой картине мира : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.01 “Русский язык” / Т.А. Талапова. – Абакан, 2009. – 22 с. 14. Тимошевская Т.А. Национально-культурные особенности функционирования концепта «ВЕРА» (на материале русского и английского языков) : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.19 “Теория языка” / Т.А. Тимошевская. – Ставрополь, 2012. – 29 с. 15. Шмидт Б.Я. Книга веры [Електронний ресурс] / Б.Я. Шмидт. – Режим доступу : <http://www.blagovestnik.org/books/00024.htm#a01> 16. Collins English Dictionary. Complete and Unabridged [Electronic resource]. – Glasgow : HarperCollins Publishers, 2003. – Mode of access : <http://www.thefreedictionary.com> 17. Random House Kernerman Webster’s College Dictionary [Electronic resource]. – New York : Random House, 2010. – Mode of access : <http://www.thefreedictionary.com> 18. The Holy Bible. King James Version. – N.Y. : Ivy Books, 1991. – 1112 p.